

Osiągnięty efekt rzeczowy i ekologiczny – formularz ogólny Sprawozdanie z realizacji zadania (jeżeli dotyczy)

Tytuł zadania: **Dofinansowanie działalności Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej w 2025 r..**

Nr umowy: **WFOŚ/D/723/2043/2025**

Sprawozdanie z realizacji zadania (jeżeli dotyczy):

Należy uzupełnić, jeżeli wymóg składania sprawozdania został określony w umowie dofinansowania zawartej z WFOŚiGW w Gdańsku.

Zadanie 1. Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana

A. Czynna ochrona

Działanie 1. Utrzymanie i wzmocnienie ostoi dla zwierząt w postaci remiz leśnych oraz pielęgnacja zadrzewień śródpolnych

W I kwartale 2025 r. pracownicy PKMW skontrolowali obszary nasadzeń wykonanych w ramach projektu w okresie minionych 18 lat. Dokonano kontroli stanu zdrowotnego oraz zabezpieczeń (paliki i osłonki) liniowych zadrzewień i remiz śródpolnych zlokalizowanych w otulinie PKMW. Wytypowano kilkadziesiąt sztuk wierzb, które powinny zostać ogłowione w bieżącym roku, głównie w rejonie najstarszych remiz oraz odcinki, na których należy przyciąć wystające nad drogę gałęzie. Podjęto decyzję o przekazaniu informacji w tej sprawie do miejscowych rolników oraz odpowiednich zarządców działek. W dniu 27 marca skontrolowano również nasadzenia w remizie śródleśnej w Przebrnie. Dokonano cięć pielęgnacyjnych znajdujących się tam drzewek. Miejscowy leśniczy usunął nalot olszy. Został on złożony wewnątrz remizy celem stworzenia schronienia dla drobnych ssaków.

Na początku kwietnia przeprowadzono dosadzenia drzew i krzewów owocowych. Akcję zorganizowano we współpracy z Nadleśnictwem Elbląg, członkami Koła Łowieckiego Sokół nr 7 z Gdańska, przy wsparciu pracowników parków krajobrazowych. W drugim kwartale dokonano jednej kontroli nasadzeń. Sprawdzono stopień rozwoju młodych drzewek w remizie leśnej w Stegnie oraz w Przebrnie.

W III i IV kwartale przeprowadzono trzy kontrole wiosennych nasadzeń oraz szpalerów wierzbowych z ubiegłych lat, przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne polegające na podwiązaniu owocujących drzew oraz uzupełnieniu osłonek i kołków wzmocniających oraz eliminacji roślinności zielnej, zagłuszającej drzewka. Do prac wykorzystywano sprzęt będący na stanie PKMW oraz zakupiono sekator i materiały eksploatacyjne

C. Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Infrastruktura edukacyjna

W czerwcu 2025 r. wyremontowana została ścieżka dydaktyczna „Las wokół nas”. W ramach umowy Wykonawca zdemontował stare drewniane stelaże i zamontował grafiki na nowych.

W listopadzie 2025 r. w ramach oszczędności odnowiono ścieżkę dydaktyczną w rezerwacie „Mewia Łacha” w Mikoszewie. W ramach umowy Wykonawca zdemontował stare tablice i zamontował nowe.

Do obu ścieżek treści merytoryczne na tablice przygotowali pracownicy PKMW.

We wrześniu 2025 r. zakupiono części i wykonano serwis sprzętu będącego w posiadaniu PKMW i wykorzystywanego do realizacji działań w ramach zadania.

W październiku 2025 r. w ramach oszczędności zakupiono fotopułapki, celem wykorzystania w badaniach nad bioróżnorodnością drobnych ssaków występujących na terenie PKMW, ze szczególnym naciskiem na pilchowate.

W grudniu 2025 r. w ramach oszczędności wykonano przenośną tablicę edukacyjną, która służyć będzie do edukacji w zakresie ochrony bioróżnorodności PKMW podczas wydarzeń plenerowych.

Zadanie 2. Nadmorski Park Krajobrazowy

A.Czynna ochrona

Działanie 1. Reintrodukcja mikołajka nadmorskiego.

Zrealizowano działania mające na celu wspieranie cennych gatunków roślin poprzez przywracanie mikołajka nadmorskiego, gatunku charakterystycznego dla wydmy nadmorskich, na jego historyczne i naturalne miejsca występowania.

Działanie 2. Ochrona płazów poprzez montaż ogrodzeń tymczasowych minimalizujących śmiertelność podczas sezonowej migracji

Zamontowano tymczasowe ogrodzenia do ograniczania śmiertelności płazów -w dwóch lokalizacjach, gdzie wskazano odcinki dróg o najwyższym ryzyku kolizji i śmiertelności pod kołami samochodów. Miejsca te stanowią przecięcie korytarzy ekologicznych oraz przebiegających w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych - droga wojewódzka nr 216 w rejonie Uroczyska „Każa” koło Kuźnicy na Półwyspie Helskim oraz ulica Wczasowa we wsi Karwieńskie Błoto Drugie,

Działanie 3. Ochrona gatunków ptaków i nietoperzy związanych ze zbiorowiskami leśnymi

Zrealizowano prace wieloletniego programu gromadzenia danych o rozmieszczeniu gatunków sów związanych ze zbiorowiskami leśnymi na terenie Parku i jego otuliny, co umożliwiło lepsze planowanie działań ochronnych. W ramach drugiej części programu, ukierunkowanego na ochronę zubożonych siedlisk leśnych, wywieszono i monitorowano zasiedlenie budek lęgowych dla ptaków wróblowych oraz schronów dla nietoperzy. Działania te przeprowadzono w drzewostanach lasów gospodarczych, w których występuje niedobór naturalnych kryjówek.

Działanie 4. Zwalczanie inwazyjnych i potencjalnie inwazyjnych obcych gatunków roślin

Zrealizowano prace projektu rozpoczętego w 2021 roku. W miejscach o najwyższej wartości przyrodniczej, gdzie stwierdzono obecność rdestowców, podjęto działania mające na celu eliminację gatunków inwazyjnych.

Działanie 5. Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych w Alei Lipowej wzdłuż drogi Rzucewo-Ostłonino.

Działanie zrealizowane bezkosztowo, dzięki współpracy z Zarządem Dróg Powiatowych. Kompleksowe działania rewitalizacyjne w alei zaplanowano w ramach Funduszy Europejskich dla Pomorza. Całość przyznanych środków z tego działania przekazano na szerszą realizację działania 6.

Działanie 6. Nasadzenie alei drzew i krzewów miododajnych oraz owocowych wzdłuż ulicy Morskiej, obręb Błądzikowo

Wykonano nasadzenia drzew miododajnych i owocowych na odcinku wzdłuż ulicy Morskiej w Błądzikowie, tworząc stałą bazę pokarmową dla zapylaczy (dostępną od późnej zimy do jesieni) oraz schronienie i źródło pożywienia dla wielu grup zwierząt. W ramach środków przeniesionych z zadania dotyczącego alei zabezpieczono posadzone drzewa palikami oraz siatką uniemożliwiającą zgryzanie przez zwierzyne.

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 1. Monitoring stanu jakości wód rzek przymorskich

W ramach wieloletniej współpracy z Naukowym Kołem Chemików Politechniki Gdańskiej, dotyczącej wskaźników fizyczno-chemicznych wód rzek przymorskich, przeprowadzono szczegółową ocenę jakości wód w rzekach znajdujących się na terenie Parku. Dzięki tym badaniom możliwe było wskazanie potencjalnych czynników negatywnie oddziałujących na stan wód. Dodatkowo mając na uwadze konieczność uzyskania pełnego obrazu stanu ekosystemów wodnych rozszerzono zadanie o ocenę biologiczną wód-analizę obecności i liczebności płazów.

Zadanie 3. Trójmiejski Park Krajobrazowy

A.Czynna ochrona

Działanie 1. Ochrona czynna siedlisk łąkowych oraz usuwanie gatunków inwazyjnych na terenie TPK

W ramach projektu kontynuowano wieloletnie działania w celu zachowania łąk na terenie Parku oraz działania związane z usuwaniem gatunków inwazyjnych na terenie Parku. W ramach zadań dodatkowych działanie uzupełniono o usuwanie nawłoci kanadyjskiej na tzw. Wzgórzu Lagry – terenie przylegającym do Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego.

Zweryfikowano powierzchnie przewidziane do koszenia w 2025 r. oraz powierzchnie stanowisk z gatunkami inwazyjnymi tj. rdestowców *Reynoutria*. Uzyskano zgody właścicieli gruntów na przeprowadzenie działań (Nadleśnictwo Gdańsk, Miasto Gdańsk), poinformowano Gminy o prowadzonych działaniach na terenie użytków ekologicznych, wystąpiono do RDOŚ w Gdańsku o przygotowanie nowych zadań ochronnych na działania planowane do wykonania w rezerwatach przyrody „Łęg nad Sweliną” i „Kacze Łęgi”, przygotowano dokumentację przetargową, wyłoniono wykonawców i zrealizowano dwie umowy.

C. Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Ukierunkowanie ruchu turystycznego - tablice informacyjne

W ramach działania:

- opracowano merytorycznie treść tablic i zlecono druk tablic informacyjnych dla rezerwatu przyrody „Pełcznica”,
- zlecono wykonanie stelaży drewnianych oraz montaż w terenie tablic informacyjnych dla rezerwatu przyrody „Pełcznica”, „Lewice”, Źródłiska w Dolinie Ewy” oraz tablicy informacyjnej dotyczącej płazów i ich ochrony w Wyspowie.

Zadanie uzupełniono o materiały na cele organizacji działań ochrony czynnej w zakresie ochrony m.in. płazów poprzez zakup szpadli, palików okrągłych oraz zszywaczy tapicerskich na potrzeby montażu płotków naprowadzających dla płazów.

Zadanie 4. Wdzydzki Park Krajobrazowy

A. Czynna ochrona

Działanie 1. Czynna ochrona siedlisk na wyspie Sidły na jeziorze Wdzydzkim (kontynuacja zadania z lat ubiegłych)

Wyspa Sidły to miejsce o niezwykłych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. W zbiorowisku występują rzadkie gatunki łąkowe i torfowiskowe. W celu zachowania tego unikatowego fragmentu przyrody Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego prowadzono kontrolowany wypas owiec. Pod koniec sierpnia wykonano zadanie polegające na dokoszeniu kosą spalinową niedojadów wraz z usunięciem biomasy. Zadanie było realizowane przez firmę zewnętrzną pod nadzorem pracowników Parku.

Działanie 2. Bartnictwo WPK

W ramach realizacji zadania wykonane zostały przez pracowników Parku dwie nowe kłody bartne i zainstalowane w miejsce istniejących wymagających wymiany. W okresie letnim oraz jesiennym dokonano przeglądu kłód bartnych.

Celem przeglądów było:

- sprawdzenie stanu technicznego kłody pod kątem pęknięć i ubytków,
- ochrona przed szkodnikami i drapieżnikami,
- zabezpieczenie otworów i ewentualnych uszkodzeń siatką lub innymi materiałami, które nie zaszkodzą pszczołom, ale zniechęcą intruzów,
- umieszczenie w kłodzie bartnej naturalnych pasków z kwasem szczawiowym przeciwko warrozie,
- uzupełnienie i poprawa izolacji barci.

Działanie 3. Nasadzenie drzew w ramach projektu pn. „Trzy miliardy dodatkowych drzew do 2030 r.” (kontynuacja zadania z lat ubiegłych)

W ramach kontynuacji zadania „Trzy miliardy dodatkowych drzew do 2030 r.” dosadzono i zabezpieczono drzewa oraz wykonano usunięcie zakrzaczeń w celu ochrony wykonanych nasadzeń wzdłuż drogi gminnej na terenie Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego.

Działanie 4. Ochrona bioróżnorodności i właściwego stanu siedlisk poprzez wykonanie tablic informacyjnych na wyspach kompleksu jezior wdzydzkich.

W ramach działań ochronnych, w celu zwiększenia świadomości o szczególnych celach ochrony Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego, wykonano i zamontowano tablice informacyjne na wybranych wyspach kompleksu jezior wdzydzkich.

Penetracja turystyczna wysp na jeziorach Wdzydzkich, nielegalne biwakowanie, rozpalanie ognisk w miejscach do tego nie przeznaczonych, niszczenie roślinności wodnej, przybrzeżnej, śmiecenie stanowi zagrożenie dla planowanych użytków ekologicznych. Wyspy są miejscem lęgów i odpoczynku ptaków wodno-błotnych. Stanowią potencjalne siedlisko lęgowe nurogęsi, gągoła, bielika i brodzca piskliwego. Montaż i posadowienie tablic zostało wykonane przez pracowników Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego.

Działanie 5. Ochrona i monitoring płazów poprzez montaż ogrodzenia ochronno – naprowadzającego minimalizującego ich śmiertelność podczas sezonowej migracji.

W obrębie Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego, wzdłuż drogi powiatowej w pobliżu miejscowości Wąglikowice, w okresie wiosennej migracji płazów wykonano tymczasowe ogrodzenie ochronno – naprowadzające. Celem działań było ograniczenie śmiertelności migrujących płazów oraz oszacowanie skali problemu.

Ogrodzenie było utrzymywane przez cały czas trwania migracji i pod stałym monitoringiem pracowników Parku, którzy codziennie przenosili płazy w bezpieczne miejsce.

Realizacja zadania odbyła się na podstawie zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku. Zakupiono niezbędne materiały, a do prac zaangażowano pracowników z różnych oddziałów Parku. Wykonawcom zapewniono posiłek regeneracyjny.

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 1. Inwentaryzacja ornitologiczna ptactwa wodno - błotnego Kompleksu Jezior Wdzydzkich

W ramach działania zostało zlecone przeprowadzenie inwentaryzacji ornitologicznej ptactwa wodno – błotnego zasiedlającego kompleks jezior wdzydzkich z uwzględnieniem szuwarów i pasa brzegowego z drzewostanami a także wszystkich wysp, jako siedlisk lęgowych ptaków wodno – błotnych.

C. Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Monitoring i konserwacja, naprawa, doposażenie oznakowania szlaków rowerowych i pieszych na terenie WPK

Przeprowadzono prace związane z odnowieniem oznakowania szlaków turystycznych. Przed rozpoczęciem robót wykonano rozpoznanie terenowe, które pozwoliło określić zakres niezbędnych działań. Po zakończeniu prac przeprowadzono ponowny monitoring w celu oceny skuteczności podjętych działań. Dla poprawy czytelności oznakowania i bezpieczeństwa użytkowników szlaków wykonano niezbędne czynności konserwacyjne. Obejmowały one m.in. usuwanie zarośli, powalonych drzew, bieżących drobnych napraw. Zakupiono również materiały niezbędne do utrzymania czytelności szlaków. Odmalowano znaki kierunkowe na kamieniach kierunkowych.

Zadanie 5. Kaszubski Park Krajobrazowy

A.Czynna ochrona

Działanie 1. Czynna ochrona płazów naraz onych na antropopresję na terenie KPK

W marcu pracownicy Kaszubskiego Parku Krajobrazowego (KPK) rozstawili płotki ochronno-naprowadzające przy drodze w miejscowości Mirachowo, które uniemożliwiały przechodzenie płazom przez jezdnię. Celem było ograniczenie śmiertelności płazów na skutek kolizji z samochodami. Lokalizacja została wyznaczona w obowiązującym Planie Ochrony KPK. Rozmieszczenie płotków odbyło się zgodnie z wytycznymi herpetologa oraz za zgodą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku, a także po uzgodnieniu z Zarządem Dróg Powiatowych w Kartuzach. Płazy idące wzdłuż zamontowanego płotka, kierowały się we wkopane w ziemię wiaderko-pułapki, a następnie były przenoszone przez pracowników na drugą stronę drogi (po zliczeniu osobników), w bezpieczne miejsce, co znacząco ograniczyło ich śmiertelność w wyniku kolizji z samochodami, umożliwiło dotarcie do miejsc rozrodu i złożenie skrzeku, przyczyniając się do wzrostu populacji. Dodatkowo ustawiono tabliczki informacyjne o prowadzonej działalności z zakresu ochrony czynnej płazów, które pełniły funkcję edukacyjną dla lokalnej społeczności

Zadanie 6. Zaborski Park Krajobrazowy

A.Czynna ochrona

Działanie 1. Czynna ochrona siedlisk i gatunków roślin

W ramach czynnej ochrony przyrody przeprowadzono zabiegi ochronne na terenie cmentarzyska wielokulturowego w Leśnie. Działania polegały na usuwaniu roślinności, w tym odkrzaczaniu i wykaszaniu, a także ręcznym usuwaniu biomasy z powierzchni stanowisk.

Prace miały na celu ochronę cennych siedlisk i zachowanie walorów przyrodniczo-kulturowych obiektu. Działanie ochronne w dolinie rzeki Kulawy wykonano na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Brdy PLH220026. Wskazane zadanie dla siedliska przyrodniczego 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk obejmowało ekstensywne koszenie i usuwanie nalotu drzew z usuwaniem biomasy na fragmencie wydzielienia 12-12-2-11-210-j-00.

Równolegle prowadzono działania mające na celu ograniczenie występowania inwazyjnych gatunków obcych roślin. Prace objęły tereny przylegające do linii brzegowej jeziora Charzykowskiego, gdzie prowadzono usuwanie roślin inwazyjnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i metodyką.

Działanie 2. Czynna ochrona nietoperzy

W ramach realizacji zadania przeprowadzono działania polegające na montażu sztucznych schronień dla nietoperzy na terenach leśnych Zaborskiego Parku Krajobrazowego. Nowe skrzynki szczelinowe zostały rozmieszczone w miejscach dotychczasowych skupisk oraz w lokalizacjach uznanych za potencjalnie odpowiednie dla zasiedlenia przez nietoperze. Działanie to miało na celu poprawę warunków siedliskowych oraz zwiększenie dostępności odpowiednich kryjówek dla chronionych gatunków.

Działanie 3. Czynna ochrona sów

Wykonano i zamontowano na drzewach dwie platformy lęgowe dla puchacza. Platformy zostały zainstalowane w miejscach istniejących sztucznych gniazd (zainstalowanych w 2011 r.), które uległy zniszczeniu i nie pełniły już swojej funkcji.

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 1. Inwentaryzacja i monitoring ptaków

Przeprowadzono inwentaryzację i monitoring populacji lęgowej wybranych gatunków ptaków wodnych na terenie Zaborskiego Parku Krajobrazowego. Prace wykonali pracownicy Służby Parku w kilku terminach sezonu lęgowego. Obserwacjami objęto jeziora zlokalizowane na terenie parku, stawy w miejscowościach Czernica i Młynki oraz wybrane odcinki rzek Brdy i Zbrzycy. Monitoring dotyczył takich gatunków jak: zimorodek, gągoł, nurogęś oraz łabędź niemy i stanowił kontynuację działań prowadzonych w poprzednich latach.

C. Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Remont i konserwacja małej infrastruktury edukacyjno-turystycznej

W ramach realizacji zadania przeprowadzono prace remontowe i konserwacyjne dotyczące elementów małej infrastruktury edukacyjno-turystycznej na terenie Zaborskiego Parku Krajobrazowego. Wymieniono i uzupełniono tablice informacyjne na szlakach oraz punktach edukacyjnych, m.in. na ścieżkach „Dolina Kulawy” i „Kokoszka”, a także w miejscowości Widno, Śluza, Kruszyn i Lubnia. Prace obejmowały również demontaż zużytych tablic, ich wymianę na nowe oraz zabezpieczenie elementów drewnianych środkami ochronnymi. Celem tych działań było podniesienie estetyki oraz czytelności infrastruktury edukacyjnej i turystycznej, a także zachowanie jej trwałości oraz uaktualnienie treści.

Zadanie 7. Park Krajobrazowy Dolina Słupi

A. Czynna ochrona

Działanie 1. Ochrona cennych gatunków ryb

We wrześniu 2025 zlecono wysypanie żwiru i kamieni do uzupełnienia sztucznego tarliska w rzece Kwaczaj oraz wykonania 6 nowych tarlisk w rzece Kamieniec. Pozwoliło to uzyskać łącznie 240 m² powierzchni tarliskowej w tych rzekach. Tarliska w Kamieńcu to efekt współpracy z miastem Kobylnica, które jest w trakcie realizacji inwestycji polegającej na budowie ciągu pieszo-spacerowego nad tą rzeką. Wykonane tu tarliska dla gatunków litoofilnych, głównie troci wędrowniej, powinny się przyczynić także do wzrostu ilości głowaczy białopłetwych i minogów strumieniowych. Żwir wysypano też na wykonane w ramach projektu renaturyzacji ujściowego odcinka rzeki Kwaczy, sztuczne tarlisko poniżej wsi Kwakowo. Dzięki tegorocznym działaniom w Kwaczaj odnowiono tarliska, od lat wykorzystywanego głównie przez trocie wędrowne, ale także pstrągi potokowe, lipienie, minogi strumieniowe i głowacze białopłetwe a być może łososie atlantyckie.

Działanie 2. Ochrona drzew przed działalnością bobrów, próba rozwiązania konfliktu bóbr-człowiek

Przeprowadzono 4 spotkania edukacyjne pod hasłem „Bobry i ludzie – znaleźć wspólny język”. Spotkania odbyły się w Słupsku, Bytowie, Kołczygłowach oraz Dębicy Kaszubskiej i uczestniczyło w nich łącznie 83 osoby – mieszkańcy, przedstawiciele samorządów, pracownicy parków krajobrazowych i leśnicy. Spotkania prowadził Roman Głodowski ze Stowarzyszenia Nasz Bóbr. Ich celem było przybliżenie uczestnikom problematyki związanej z działalnością bobrów, zapoznanie z przepisami prawa dotyczącymi ich ochrony oraz poszukiwanie sposobów skutecznego i pokojowego rozwiązania konfliktów. Dodatkowo wytypowano oraz osiatkowano 76 cennych, okazałych egzemplarzy drzew nadwodnych, przeciw zgryzom bobrowym, w kilku lokalizacjach

Działanie 3. Czynna ochrona torfowiska „Gogolewko”

W ramach działania wykonano dwukrotne koszenie 3 powierzchni torfowiska alkalicznego z silną ekspansją trzciny pospolitej oraz jednokrotne koszenie na powierzchni wolnej od tego gatunku – w tym usunięto naloty oraz odrósł drzew i krzewów. Biomasa została wyniesiona poza obiekt i zagospodarowana we własnym zakresie. Działanie miało na celu poprawę stanu siedliska przyrodniczego „Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk” (7230), które jest zagrożone w skali Unii Europejskiej.

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 1. Monitoring ichtiofauny

W ramach działania prowadzono współpracę z Zakładem Ryb Wędrownych Instytutu Rybactwa Śródlądowego, kontynuując wieloletni program monitoringu węgorza europejskiego. Działania te

obejmowały obsługę i bieżącą kontrolę funkcjonowania pułapki węgorzowej zlokalizowanej przy węźle wodnym w Słupsku. Jej celem było policzenie młodych węgorzy a także umożliwienie młodym węgorzom pokonania bariery hydrotechnicznej i migracji w górę rzeki na teren Parku Krajobrazowego Dolina Słupi. W sezonie wiosennym 2025 roku pułapkę uruchomiono wyjątkowo wcześniej, bo już 22 kwietnia, zdemontowano w końcówce września. W tym czasie odłowiono jedynie 350 młodych samiec węgorza europejskiego, co stanowiło rekordowo niską liczbę i znacznie odbiegało od wartości notowanych w poprzednich latach. Ze środków WFOŚ dokonywano drobnych napraw pułapki węgorzowej.

Działanie 2. Monitoring nietoperzy i czynna ochrona poprzez rozwieszenie skrzynek rozrodczych dla nietoperzy

Przed nadejściem zimy zabezpieczono dwa zimowiska - piwnicę po starej gorzelni w Gałąźni Wielkiej oraz studnię. Osłonięto je żerdziami i gałęziami świerkowymi w celu ochrony przed przemarzaniem.

Zimową kontrolą, w ramach obozu chiropterologicznego, objęto obiekty stanowiących siedliska nietoperzy – piwnice, strychy i inne potencjalne kryjówki.

W celu wsparcia rozrodu nietoperzy wymieniono skrzynki rozrodcze. Podczas letniego monitoringu zajętości skrzynek rozrodczych dla nietoperzy zinwentaryzowano osobniki należące do kilku gatunków. Za zaoszczędzone środki zakupiono skrzynki rozrodcze dla nietoperzy oraz skrzynki dla jeży.

C. Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Uzupełnianie i opieka nad istniejącą 140 km trasą rowerową p.n. „Szlakiem doliny Słupi”.

Działanie obejmowało wykonanie tabliczek kierunkowych na stojakach. Dbanie o odpowiednie oznaczenie szlaku rowerowego sprzyja bezpiecznemu i komfortowemu korzystaniu z infrastruktury przez odwiedzających Park turystów.

Działanie 2. Bieżące utrzymanie i konserwacja elementów 5 ścieżek przyrodniczych w Parku.

Wymieniono tablice kierunkowe na ścieżkach przyrodniczych: „Okolice jeziora Głębokiego” oraz „Ścieżka przyrodnicza w Krzyni”.

Na ścieżce przyrodniczej w Gałąźni Małej wykonano nowy most przez strumień Huczek, dokonano przeglądu punktów przystankowych, naprawiono i zaimpregnowano elementy kładek i pomostów.

Wymieniono na nowe tablice informacyjno-edukacyjne oraz kierunkowe na ścieżce przyrodniczej „Szlakiem 5 jezior” obok Soszycy. Zmieniono trasę tej ścieżki, lokalizację przystanków. Wykonano nowe tablice edukacyjno-informacyjne przy przystankach. Wykonano nową kładkę do przejścia przez mokradło.

Efekt ekologiczny:

Należy podać wartości mierzalne.

- ochrona gatunkowa- 1 projekt
- likwidacja stanowisk gatunków inwazyjnych- 1 projekt

Zadanie 1. Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana

- czynna ochrona siedlisk -10 ha
- liczba nasadzeń- 169 szt
- liczba osób korzystających z infrastruktury- 707 uczestników warsztatów prowadzonych na ścieżce „Las wokół nas” i w rezerwacie „Mewia Łacha” oraz kilkadziesiąt tysięcy odbiorców indywidualnych – turystów pieszych oraz użytkowników ścieżki rowerowej, której w części towarzyszy ścieżka „Las wokół nas”.

Zadanie 2. Nadmorski Park Krajobrazowy

- liczba gatunków objętych czynną ochroną – 17
- liczba osobników objętych ochroną czynną – 631
- liczba sesji monitoringowych stanowisk sów w NPK i utulinie – 2
- zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych - 220 m², w 8 cyklach koszenia, 4 stanowiska
- monitoring jakości wód – pobór prób z 17 cieków
- liczba nasadzeń- **150** szt mikołajka, **160** szt drzew-1600 mb

Zadanie 3. Trójmiejski Park Krajobrazowy

- czynna ochrona siedlisk- 5,63 ha
- zwalczanie gatunków inwazyjnych – 5 stanowisk na terenie Parku o powierzchni 1725 m² i 1 stanowisko 0,83 ha w bezpośrednim sąsiedztwie Parku,
- liczba gatunków objętych ochroną czynną-5

Zadanie 4. Wdzydzki Park Krajobrazowy

- czynna ochrona siedlisk 4 ha,

- liczba osobników objętych czynną ochroną (płazy) – 1718 osobników,
- liczba gatunków objętych czynną ochroną- 7
- inwentaryzacja ornitologiczna na obszarze ok. 1500 ha,
- liczba osób korzystających z infrastruktury – 5000 osób/rok;

Zadanie 5. Kaszubski Park Krajobrazowy

- liczba gatunków objęta czynną ochroną – 8
- liczba osobników objętych czynną ochroną-580

Zadanie 6. Zaborski Park Krajobrazowy

- czynna ochrona siedlisk – 1 ha
- czynna ochrona nietoperzy – 50 szt. sztucznych schronień;
- czynna ochrona sów – sztuczne platformy lęgowe – 2 szt.;
- zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych – 6650 mb linii brzegowej jeziora, 4 gatunki;
- liczba gatunków ptaków objętych inwentaryzacją i monitoringiem – 4;
- liczba osób korzystających z infrastruktury turystycznej – 25 000 osób/rok;

Zadanie 7. Park Krajobrazowy Dolina Słupi

- czynna ochrona ryb- 240 m2 powierzchni tarliskowej rzek
- czynna ochrona siedlisk- 3,7 ha
- czynna ochrona drzew- 76
- zabezpieczenie 2 zimowisk dla nietoperzy
- monitoring zimowej chiropterofauny – 60 osobników
- monitoring letniej chiropterofauny – 480 osobników
- liczba gatunków objętych czynną ochroną- 8, pośrednio co najmniej 11 gatunków ryb na tarliskach i 26 gatunków roślin
- liczba gatunków objętych monitoringiem- 8

Należy opisać efekt ekologiczny, uzasadnić ewentualne rozbieżności pomiędzy efektem planowanym, a osiągniętym.

Zadanie 1. Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana

A. Czynna ochrona

Działanie 1. Utrzymanie i wzmocnienie ostoi dla zwierząt w postaci remiz leśnych oraz pielęgnacja zadrzewień śródpolnych

Kontrole i prace pielęgnacyjne przeprowadzono na terenie o łącznej powierzchni **10 ha**, w tym w liniowych szpalerach wierzbowych o długości około 8 km utworzonych w minionych latach oraz w remizach śródleśnych. Prace nasadzeniowe zrealizowano w remizach śródleśnych o powierzchni 0,7 ha. Informacje o pracach publikowano na stronie internetowej organizatora na portalu społecznościowym Facebook, zadanie promowano w trakcie pogadanek i warsztatów w Centrum oraz na stoisku Parku na imprezach plenerowych.

Pozwoliło to na zainteresowanie tematyką zadrzewień, a działania Parku są naśladowane i promowane nie tylko w regionie, ale dzięki pośrednictwu mediów – również w całej Polsce. Dzięki temu utrzymane zostaną dotychczasowe miejsca bytowania zwierząt. Zachowane zostaną przyrodnicze walory obszarów wiejskich najcenniejszych fragmentów otuliny Parku i elementy tradycyjnego krajobrazu rolniczego, przyjazne ptakom, zapylaczom i innym organizmom. Zachowana zostanie różnorodność gatunków w rejonie objętym działaniami.

W koronach wierzb są liczne gniazda ptaków śpiewających, z remiz korzystają ssaki (sarny, borsuki, zające). Zachowana zostanie również atrakcyjność turystyczna terenu, co wpłynie na utrzymanie ruchu na lokalnym szlaku rowerowym „Duża pętla żuławska”. W przypadku remiz leśnych i nasadzeń drzew owocowych (**169 szt**) na Żuławach Wiślanych wzbogacono bazę żerowiskową dla zapylaczy i ptaków leśnych, co w przyszłości pozwoli na zbudowanie tzw. kępy biocenotycznej ważnej dla zachowania bioróżnorodności w tym rejonie.

C. Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Infrastruktura edukacyjna

Ścieżka edukacyjna zlokalizowana jest pomiędzy dużymi miejscowościami (Stegna i Sztutowem) w bardzo dobrej lokalizacji, a w 1/3 długości pokrywa się ze ścieżką rowerową R10, co sprawia, że jest dostępna dla co najmniej kilkunastu - kilkudziesięciu tysięcy osób. Treści zawarte na tablicach promują walory przyrodnicze i historyczne Parku oraz edukują w zakresie ochrony wrażliwych komponentów siedlisk leśnych.

Tablica w rezerwacie „Mewia Łacha” zlokalizowana jest w ciągu „ostatniego” przed Wisłą, bardzo licznie uczęszczanego dojścia do plażowego nr. 90 w Mikoszewie. Zainstalowana jest na wschodniej granicy rezerwatu, dzięki czemu treści merytoryczne docierają do kilkudziesięciu tysięcy turystów rocznie. W dużej mierze przyczynia się to do wzrostu świadomości w zakresie ochrony przyrody.

Pracownicy Parku w oparciu o tablice prowadzą szeroki wachlarz zajęć tematycznych (**707 uczestników warsztatów w 2025 roku**), dzięki czemu wzrasta świadomość ekologiczna odbiorców zajęć i innych użytkowników ścieżki

Zadanie 2. Nadmorski Park Krajobrazowy

A. Czynna ochrona

Działanie 1. Reintrodukcja mikołajka nadmorskiego.

Z nasion zebranych jesienią 2024 roku uzyskano **150** sadzonek. Najsilniejsze sadzonki posadzono jesienią na naturalnych stanowiskach. Ochroną czynną objęto jeden gatunek roślin – **mikołajek nadmorski *Eryngium maritimum***.

W okresie jesieni zebrano **50** koszyczków nasiennych mikołajka na naturalnych stanowiskach, które posłużą do wyhodowania sadzonek w kolejnym roku.

Działanie 2. Ochrona płazów poprzez montaż ogrodzeń tymczasowych minimalizując ich śmiertelność podczas sezonowej migracji

Przy Uroczysku „Każa” zainstalowano ogrodzenie, w ramach którego odłowiono i przeniesiono w tym sezonie tylko 93 zwierzęta, z czego prawie większość stanowiły ropuchy szare (69 osobników). Pozostałe gatunki to grzebiuszka ziemna (7 osobników), żaba moczarowa (16 osobników) i jeden osobnik traszki zwyczajnej. W Karwieńskich Błotach dzięki ogrodzeniu przeniesiono 538 płazów – głównie ropuchę szarą, żaby zielone i trawne oraz traszkę zwyczajną. W sumie przeniesiono **631 płazów i ustawiono 640 mb** tymczasowego ogrodzenia. Obecnie nie znane są przyczyny spadku liczebności migrujących płazów na obu stanowiskach. Ochroną czynną objęto **6 gatunków/taksonów: ropucha szara *Bufo bufo*, grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*, żaba moczarowa *Rana arvalis*, żaba trawna *Rana temporaria*, żaby zielone *Rana esculenta complex*, traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris***. W pracach uczestniczyli pracownicy NPK.

Działanie 3. Ochrona gatunków ptaków i nietoperzy związanych ze zbiorowiskami leśnymi

W trakcie badań terenowych stwierdzono 12 stanowisk puszczyków, gdzie zlokalizowano 13 osobników, w tym 1 para, 8 pojedynczych samców i 3 pojedyncze samice oraz 2 osobniki bez określonej płci (osobniki bez wokalizacji).

Sprawdzono i wyczyszczono 115 budek lęgowych dla ptaków, w których stwierdzono zasiedlenie na poziomie 24,3% (gniazda ptasie oraz ślady, które świadczyły o sukcesie lęgowym i odchowaniu piskląt, głównie gniazda bogatki i modraszki oraz 5 gniazd kowalika), a w 32% miejsce noclegu ptaków. Tylko w 11,3 % budek nie stwierdzono zasiedlenia. W 18 budkach lęgowych dla ptaków zanotowano wykorzystywanie ich przez nietoperze, prawdopodobnie karliki i borowce.

Wyczyszczono również schrony dla nietoperzy (74 szt.), gdzie stwierdzono zasiedlenie przez nietoperze na poziomie 82,4 %. W sześciu schronach stwierdzono nocleg ptaków.

Ochroną czynną objęto co najmniej **4 gatunki ptaków (bogotka *Parus major*, modraszka *Cyanistes caeruleus*, kowalik *Sitta europaea*, pelzacz *Certhia* sp.)** i co najmniej **6 gatunków nietoperzy (nocek rudy *Myotis daubentonii*, nocek Natterera *Myotis nattereri*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, karlik drobny *Pipistrellus pygmaeus*, karlik większy *Pipistrellus nathusii*, borowiec wielki *Nyctalus noctula*).**

Działanie 4. Zwalczanie inwazyjnych i potencjalnie inwazyjnych obcych gatunków roślin

Prace przeprowadzono **na 4 stanowiskach** o łącznej powierzchni ok. **220 m²**, 8-krotnie w okresie od kwietnia do września. Na jednym ze stanowisk rozłożono metalową siatkę jako metodę eksperymentalną na powierzchni około 20 m².

Działanie 5. Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych w Alei Lipowej wzdłuż drogi Rzucewo-Osłonino

Dzięki współpracy z Zarządem Dróg Powiatowych, zrealizowano niezbędne prace utrzymaniowe w alei drzew.

Działanie 6. Nasadzenia alei drzew i krzewów– miododajnych oraz owocowych wzdłuż ulicy Morskiej, obręb Bładziko

W ramach działania wykonano nasadzenia alei drzew wzdłuż ulicy Morskiej, łączącej Puck oraz Bładziko. Prace objęły odcinek o długości **1600 metrów**, biegnący równolegle do brzegu Zatoki Puckiej,

przy popularnej trasie przyrodniczo-historycznej prowadzącej z Pucka przez Bładzikowo do Rzucewa. Utworzona aleja stała się bazą pokarmową dla zapylaczy (dostępną od późnej zimy do jesieni) oraz schronieniem i źródłem pożywienia dla innych zwierząt

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 1. Monitoring stanu jakości wód rzek przymorskich

Pobrano czterokrotnie i przebadano próby wody z 17 cieków w 37 stałych miejscach pobierania

Zadanie 3. Trójmiejski Park Krajobrazowy

A. Czynna ochrona

Działanie 1. Ochrona czynna siedlisk łąkowych oraz usuwanie gatunków inwazyjnych na terenie TPK

Działanie przygotowano pod względem organizacyjnym i formalno-prawnym w celu osiągnięcia zakładanego efektu tj. utrzymania użytkowania łąkowego i otwartego charakteru krajobrazu Parku w następujących lokalizacjach: w Dolinie Radości, w Dolinie Samborowo, w użytkach ekologicznych w Dolinie Czystej Wody, Szuwary Jeziora Wyspowskiego, Okuniewskie Łąki, Łąka nad Zagórką Strugą oraz w rezerwacie przyrody „Łęg nad Sweliną”. Koszenie łąk umożliwiło utrzymanie warunków dla gatunków chronionych związanych z tymi siedliskami, świadczących o dużej wartości przyrodniczej łąk m.in.: **wielosil błękitny, pełnik europejski, sit tępokwiatowy, stoplamek Fuchsa, stoplamek płamisty i inne z rodzaju *Dactylorhiza***. Zgodnie z zawartymi umowami działania ochrony czynnej związane z koszeniem łąk dotyczyły powierzchni **5,63 ha w obrębie 7 lokalizacji na terenie TPK** i umożliwiły zachowanie warunków siedliskowych dla co najmniej 5 chronionych gatunków roślin.

Drobne rozbieżności w efekcie planowanym (5,43ha) a osiąganym (5,63 ha) wynikały z weryfikacji powierzchni w terenie i zmienności powierzchni koszenia w danym roku w obrębie użytku ekologicznego „Łąka nad Zagórką Strugą”.

Zagrożenie związane z występowaniem i ekspansją gatunków inwazyjnych ograniczono czasowo w 6 miejscach ich rozprzestrzeniania, **na stanowiskach: Dolina Czystej Wody, Jezioro Wyspowo, Piekiełko, Kacze Łęgi, Jezioro Zawiat, Wzgórze Lagry**. Gatunki inwazyjne rdestowców z rodzaju *Reynoutria* na stanowiskach zlokalizowanych na terenie Parku usunięto z powierzchni zajmującej łącznie ok. **1725 m²**. Dodatkowo na powierzchni ok. **0,83 ha**, sąsiadującej z terenem Parku (Wzgórze Lagry) usunięto jednorazowo nawłóć kanadyjską rosnącą w jej obrębie w nierównomiernie rozmieszczonych skupiskach o łącznej powierzchni 0,34 ha. Działania nie pozwoliły na całkowitą eliminację gatunków inwazyjnych, ale zdecydowanie osłabiły ich dalsze rozprzestrzenianie się. Obserwacje prowadzone przez Służbę Parku na powierzchniach, na których działania były powtarzane (np. Jezioro Wyspowo, rezerwat „Łęg nad Sweliną” - zadanie nie objęte dofinansowaniem) wskazują, że w minionym sezonie wegetacyjnym pędy rdestowca były znacznie słabsze, było ich mniej w obrębie powierzchni i nie rozprzestrzeniły się poza obris stanowisk obejmowanych działaniami ochrony czynnej.

Osiągnięto większy niż zakładano efekt ekologiczny. Jest to związane z przyjęciem na etapie aplikacji o dofinansowanie powierzchni usuwania gatunków inwazyjnych opartej o dany rok identyfikacji w terenie (tu 2024r.). Weryfikacja powierzchni w 2025 r. wskazywała na potrzebę objęcia działaniami większej powierzchni (np. stanowisko Piekiełko). Zrealizowano także większy wskaźnik ze względu na możliwość realizacji zadania dodatkowego obejmującego usuwanie nawłoci kanadyjskiej na Wzgórzu Lagry

Zadanie 4. Wdzydzki Park Krajobrazowy

A. Czynna ochrona

Działanie 1. Czynna ochrona siedlisk na wyspie Sidły na jeziorze Wdzydzkim (kontynuacja zadania z lat ubiegłych)

W ramach działania na wyspę zostało przewiezionych 10 owiec. Brak wypasu skutkowałby zarastaniem łąk przez krzewy i drzewa, co prowadziłoby do stopniowej degradacji siedlisk oraz utraty ich cennych wartości przyrodniczych. Realizowane działanie w dłuższej perspektywie przyczynia się do poprawy jakości siedlisk oraz ochrony cennych gatunków roślin i zwierząt. Pod koniec sierpnia wykonano zadanie polegające na dokoszeniu kosą spalinową niedojadów oraz usunięciu nalotu i odrośli krzewów z wygrabianiem i usunięciu biomasy z powierzchni łącznie ok. 0,6 ha. Czynna ochrona siedlisk na wyspie Sidły prowadzona jest na obszarze **4 ha**.

Działanie 3. Nasadzenia drzew w ramach projektu pn „Trzy miliardy dodatkowych drzew do 2030r”

W ramach kontynuacji zadania dosadzono i zabezpieczono drzewa oraz wykonano usunięcie zakrzaczeń w celu ochrony wykonanych nasadzeń wzdłuż drogi gminnej na terenie Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego.

Z oszczędności z pozostałych zadań zakupiono dodatkowe sadzonki drzew, paliki oraz wiertnice do sadzenia drzew i piłę szablą do formowania drzew. Łącznie posadzono **88 szt. drzew**. (planowano 30 szt.)

Działanie 4. Ochrona bioróżnorodności i właściwego stanu siedlisk poprzez wykonanie tablic informacyjnych na wyspach kompleksu jezior wdzydzkich.

Wykonanie i montaż tablic informacyjnych wsparło ochronę bioróżnorodności na wyspach kompleksu jezior wdzydzkich poprzez zwiększenie świadomości przyrodniczej osób odwiedzających Park. Działanie to przyczyniło się do ochrony warunków lęgowych i miejsc wypoczynku ptaków wodno-błotnych oraz do ochrony cennych siedlisk we Wdzydzkim Parku Krajobrazowym. Szacuje się ,prawdopodobną ilość osób korzystających z infrastruktury na o około **1000 osób** rocznie pływających żeglarzy i kajakarzy.

Działanie 5. Ochrona i monitoring płazów poprzez montaż ogrodzenia ochronno – naprowadzającego minimalizującego ich śmiertelność podczas sezonowej migracji

Aby ograniczyć śmiertelność płazów oraz oszacować skalę problemu i liczbę migrujących osobników wykonano tymczasowe ogrodzenie ochronno-naprowadzające. Ogrodzenie funkcjonowało przez cały okres wiosennej migracji płazów i było objęte stałym monitoringiem pracowników WPK, którzy przenosili zwierzęta w bezpieczne miejsca. Łącznie podczas migracji przeniesiono **1718 płazów**, w tym: **596 żab brunatnych, 278 ropuch szarych, 98 żab zielonych, 505 traszek zwyczajnych, 8 traszek grzebieniastych, 5 grzebiuszek ziemnych oraz 228 kumaków nizinnych**. Działania te realizowano na podstawie pozwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ-Gd-WZG.6401.43.2025.MG.2).

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 1. Inwentaryzacja ornitologiczna ptactwa wodno - błotnego kompleksu jezior wdzydzkich

W ramach działania zostało zlecone przeprowadzenie inwentaryzacji ornitologicznej ptactwa wodno – błotnego zamieszkującego Kompleks Jezior Wdzydzkich-**obszar ok 1500 ha** (Radolne, Jelenie, Gołuń, Wdzydze)

z uwzględnieniem szuwarów i pasa brzegowego z drzewostanami, a także wszystkich wysp, jako siedlisk lęgowych ptaków wodno – błotnych. W trakcie prac terenowych potwierdzono występowanie 36 gatunków ptaków wodnych w tym gatunki liczne i pospolite jak krzyżówka, kormoran czy śmieszka, jak również stwierdzono obecność rzadkich gatunków tj.: świstun, cyraneczka, perkoz rdzawoszyi czy rybołów. Najliczniejszym gatunkiem lęgowym okazał się być perkoz dwuczuby. Od połowy kwietnia do połowy listopada przeprowadzono 32 kontrole. Po zakończeniu prac terenowych powstał raport, którym dodatkowo zawarto informację o zagrożeniach, możliwości zachowania oraz sposobach ochrony lokalnej populacji ptaków.

C. Zagospodarowania Turystyczne

Działanie 1. Monitoring i konserwacja, naprawa, doposażenie oznakowania szlaków rowerowych i pieszych na terenie WPK

W ramach działania odnowiono oznakowanie szlaku rowerowego „Dokoła Jezior Wdzydzkich”. Szlak został zmonitorowany przed przystąpieniem do prac w celu wskazania potrzebnych zmian oraz powtórnie monitorowany po wykonaniu odnowienia oznakowania.

Utrzymanie szlaków pieszych i rowerowych poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego prowadzi do ograniczenia wykorzystania obszaru Parku, a tym samym ochronę jego zasobów przyrodniczych. By zapewnić bezpieczeństwo oraz komfort turystom odwiedzającym Wdzydzki Park Krajobrazowy wykonano odnowienie oznakowania znaków kierunkowych malowanych na kamieniach w terenie. Szacunkowa liczba osób korzystających ze szlaku rowerowego „Dookoła Jezior Wdzydzkich” to co najmniej **4000 osób**.

Zadanie 5. Kaszubski Park Krajobrazowy

A.Czynna ochrona

Działanie 1. Czynna ochrona płazów narazonych na antropopresję na terenie KPK

Działanie przyczyniło się do ochrony lokalnej populacji płazów poprzez ograniczenie śmiertelności w okresie wiosennej migracji. Przeniesienie **580** osobników umożliwiło im bezpieczne dotarcie do miejsc rozrodu i złożenie skrzeku, co bezpośrednio wpłynęło na zwiększenie szans na sukces rozrodczy i stabilizację populacji płazów na terenie KPK.

Wśród przenoszonych osobników stwierdzono obecność ropuchy szarej (*Bufo bufo*), traszki zwyczajnej (*Lissotriton vulgaris*), traszki grzebieniastej (*Triturus cristatus*), żab zielonych oraz żab brunatnych (z uwagi na trudności w oznaczaniu gatunków żab zielonych i niektórych osobników żab brunatnych, wliczano je łącznie do grup. Grupa żab zielonych obejmuje żabę śmieszkę, żabę jeziorkową i żabę wodną, a grupa żab brunatnych obejmuje żabę moczarową i żabę trawną).

Podczas każdej kontroli płotków, określano liczebność zgromadzonych płazów oraz ich gatunek/grupę gatunków. Z uwagi na to, że zadanie polegające na czynnej ochronie płazów było realizowane przez KPK po raz pierwszy, nie mogliśmy przewidzieć ze stu procentową dokładnością jakie konkretnie gatunki będziemy obserwować przy płotkach. Dopiero realizując zadanie rozpoznano gatunki oraz różnicowanie ilościowe płazów przebywających na obszarze objętym działaniami.

Dodatkowo, rozstawione tabliczki informacyjne pełniły funkcję edukacyjną, zwiększając świadomość społeczną w zakresie ochrony herpetofauny oraz potrzeby zachowania korytarzy migracyjnych.

Zadanie 6. Zaborski Park Krajobrazowy

A.Czynna ochrona

Działanie 1. Czynna ochrona siedlisk i gatunków roślin

Wykonano czynne zabiegi ochronne polegające na odkrzaczaniu, wykaszaniu oraz ręcznym usuwaniu roślinności z kręgów i kurhanów na cmentarzysku wielokulturowym w Leśnie na powierzchni **0,5 ha**, wraz z usunięciem zgromadzonej biomasy. W dolinie Kulawy wykoszono torfowisko na powierzchni **0,5 ha**. Przeprowadzono zwalczanie inwazyjnych gatunków roślin — rdestowca ostrokończystego, niecierpka gruczołowatego, kolczurki klapowanej oraz barszczu kaukaskiego — na odcinku **6650 mb** linii brzegowej jeziora Charzykowskiego, co przyczyniło się do ochrony i przywrócenia naturalnych warunków siedliskowych.

Działanie 3. Czynna ochrona sów

Instalacja **2 szt.** sztucznych platform lęgowych na drzewach zmniejsza straty w lęgach puchaczy. Przyczyną utraty lęgów u tego gatunku jest m.in. silna presja drapieżnicza oraz antropogeniczna. Puchacz z reguły składa jaja na ziemi, przez co jaja i lęgi są silnie narażone na drapieżnictwo

B.Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 1. Inwentaryzacja i monitoring ptaków

Wykonano inwentaryzację i monitoring populacji lęgowej **zimirodka, gągoła, nurogęsi i labędzia niemego** na obszarze Zaborskiego Parku Krajobrazowego.

C.Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Remont i konserwacja małej infrastruktury edukacyjno-turystycznej

Czytelna i estetyczna infrastruktura edukacyjna umożliwia przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat ochrony przyrody, zachowań proekologicznych oraz zasad poruszania się po terenie Parku, co ma szczególne znaczenie przy rocznym natężeniu ruchu turystycznego szacowanym na około **25 000 osób**.

Zadanie 7. Park Krajobrazowy Dolina Słupi

A.Czynna ochrona

Działanie 1. Ochrona cennych gatunków ryb

Odnowienie i utworzenie nowych tarlisk dla ryb litofilnych poprzez wsypanie 54 ton kamieni, co pozwoliło na stworzenie ok. **240 m²** tarlisk dla ryb litofilnych: 6 w rzece Kamieniec w Kobylnicy oraz odnowienie tarliska w Kwaczaj poniżej Kwakowa.

Z tarlisk w rzece Kamieniec skorzystają: **trocie wędrowne, pstrągi potokowe, minogi strumieniowe oraz głowacze białopłetwe**. Z tarliska w Kwaczaj korzystają: **trocie wędrowne, pstrągi potokowe, lipienie, strzeble potokowe, minogi strumieniowe, głowacze białopłetwe** oraz prawdopodobnie **łososie atlantyckie**.

Działanie 2. Ochrona drzew przed działalnością bobrów, próba rozwiązania konfliktu bóbr-człowiek

Zorganizowano 4 spotkania dla społeczności lokalnych z terenu Parku i okolic Słupska. Wzięli w nich udział m.in. mieszkańcy, przedstawiciele samorządów, parkowcy, leśnicy. Celem spotkań było, przede wszystkim, wskazywanie metod rozwiązywania problemów jakie generują te zwierzęta, ocieplanie ich wizerunku. W ramach działania, poprzez osiatkowanie, zachowano w krajobrazie **76 drzew**. Wybierano drzewa nadwodne, o okazałych rozmiarach, stanowiące dużą wartość przyrodniczą, których trwanie w krajobrazie było zagrożone z uwagi na działalność bobrów

Działanie 3. Czynna ochrona torfowiska „Gogolewko”

Celem koszenia roślinności zielnej oraz usuwania nalotów i odrostów drzew/krzewów w granicach rezerwatu przyrody „Gogolewko” jest poprawa stanu siedliska przyrodniczego o kodzie 7230 – „Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk”. W ramach działania wykonano dwukrotne koszenie 3 powierzchni torfowiska alkalicznego z silną ekspansją trzciny pospolitej oraz jednokrotne koszenie na powierzchni wolnej od tego gatunku – w tym usunięto naloty oraz odrośla drzew i krzewów (**3,7 ha**). Siedlisko to jest zagrożone w skali Unii Europejskiej i wymaga prowadzenia regularnych zabiegów czynnej ochrony. Prowadzone działania ochronne przyczyniają się do utrzymania różnorodności biologicznej torfowiska, poprawiają warunki siedliskowe dla gatunków zależnych od specyficznego mikroklimatu oraz zatrzymują proces wtórnej sukcesji roślinności. Działanie to przyczynia się do ochrony wielu gatunków chronionych i/lub zagrożonych, takich jak: **kruszczyk błotny, kukulka Fuchsa, haczykowiec błyszczący, błotniszek welnisty, bobrek trójlistkowy, kukulka krwista, kukulka plamista, kukulka szerokolistna, drabik drzewkowaty, widłoząb błotny, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłasty, rokitnik pospolity, płonnik pospolity, płonnik cienki, torfowiec kończysty, torfowiec brunatny, torfowiec błotny, torfowiec brodawkowaty, torfowiec czerwony, torfowiec Russowa, torfowiec nastroszony, torfowiec obły, torfowiec pierzasty, torfowiec Warnstrofa i błyszczące włoskowate.**

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 1. Monitoring ichtiofauny

Przerzucenie przez barierę hydrotechniczną w Słupsku 350 osobników małych węgorzy europejskich i umożliwienie im migracji w górę Słupi. Działanie umożliwiło dalszy wzrost i rozwój tym zagrożonym rybom.

Działanie 2. Monitoring nietoperzy i czynna ochrona poprzez rozwieszenie skrzynek rozrodczych dla nietoperzy

Wymiana skrzynek rozrodczych oraz zabezpieczenie zimowisk dla nietoperzy przyczyniły się do poprawy warunków rozrodu oraz hibernacji nietoperzy na terenie Parku Krajobrazowego Dolina Słupi. Kontrola ponad 30 obiektów umożliwiła potwierdzenie obecności **60** osobników, w tym głównie: **nocek natterera, nocek rudy, gacek brunatny.**

W wyniku kontroli skrzynek rozrodczych dla nietoperzy stwierdzono **480** osobników następujących gatunków: **karlik malutki, karlik większy, gacek brunatny, borowiec wielki, nocek Natterera**

C. Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Uzupełnianie i opieka nad istniejącą 140 km trasą rowerową p.n. „Szlakiem doliny Słupi”.

Ścieżka ta kierunkuje ruch turystyki rowerowej, umożliwiając nieinwazyjną penetrację wrażliwych na presję turystyczną terenów Parku

Działanie 2. Bieżące utrzymanie i konserwacja elementów 5 ścieżek przyrodniczych w Parku.

Elementy zagospodarowania turystycznego na 5 ścieżkach przyrodniczych stanowią ważny element edukacji ekologicznej, przybliżając społeczeństwu największe walory przyrodnicze i historyczno-kulturowe naszego Parku.

Efekt rzeczowy:

Należy podać wartości mierzalne.

Zadanie 1. Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana

- nasadzenia-zakup 234 szt. sadzonek drzew owocowych i krzewów (169 szt posadzonych)
- zakup 100 szt. palików wzmacniających
- zakup 93,5 mb siatki ochronnej, z której wykonano 150 szt. osłonek ochronnych na drzewka
- zakup nożycowego, teleskopowego sekatora do cięcia gałęzi
- zakup części i serwis 2 kos spalinowych i 2 pilarek
- remont ścieżek edukacyjnych/rowerowych 1,9 km
- liczba tablic wykonanych/wyremontowanych- 19
- zakup 5 fotopułapek z kompletem akumulatorów

Zadanie 2. Nadmorski Park Krajobrazowy

- ogrodzenie tymczasowe dla pławów – 640 mb w dwóch lokalizacjach
- liczba budek dla nietoperzy – 25 szt.
- zestaw odczynników chemicznych do monitoringu wód – 1 kpl.
- liczba opracowanej dokumentacji do zarządzania zasobami przyrodniczymi-1
- nasadzenia:
 - 1600mb-160 szt drzew,
 - 150 szt mikołajka nadmorskiego

Zadanie 3. Trójmiejski Park Krajobrazowy

- liczba tablic 5 szt
- zakup: szpadle- 2 szt, zszywacze tapicerskie- 2 szt, paliki- 103 szt

Zadanie 4. Wdzydzki Park Krajobrazowy

- wykonanie 2 szt. barci, - monitorowanie - 11 szt. barci,
- wykonanie 10 tablic informacyjnych na wyspach kompleksu jezior wdzydzkich,
- ogrodzenie tymczasowe dla pławów - 280 mb.
- remont ścieżek edukacyjnych/rowerowych - 48,50 km
- raport z wykonania inwentaryzacji ptactwa wodnego zamieszkującego kompleks Jezior Wdzydzkich: Radolne, Jelenie, Gołun i Wdzydze – 1 szt.
- nasadzenia- 88 szt
- zakupy:
 - drabina składana,
 - wiertnica do sadzenia drzew,
 - piła szablsta do pielęgnacji drzew

Zadanie 5. Kaszubski Park Krajobrazowy

- ogrodzenie tymczasowe dla pławów - 200 mb

Zadanie 6. Zaborski Park Krajobrazowy

- liczba gniazd/schronień: dla nietoperzy – 50 szt., 2 platformy dla puchacza
- liczba tablic (wykonanych/wyremontowanych)-79 szt
- liczba ścieżek edukacyjnych objętych remontem i konserwacją – 2 szt.
- zakupy:
 - lornetka ornitologiczna – 1 szt.

Zadanie 7. Park Krajobrazowy Dolina Słupi

- liczba gniazd/schronień- 73 szt
- remont ścieżek edukacyjnych/rowerowych 140 km
- remont małej architektury- 181 szt
- liczba drzew poddana zabiegom- 76 szt
- wykonanie/remont tablic edukacyjnych-49

Należy opisać efekt rzeczowy, uzasadnić ewentualne rozbieżności pomiędzy efektem planowanym, a osiągniętym.

Zadanie 1. Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana

A.Czynna ochrona

Działanie 1. Utrzymanie i wzmocnienie ostoje dla zwierząt w postaci remiz leśnych oraz pielęgnacja zadrzewień śródpolnych

Pod koniec marca miejscowi rolnicy oraz Urząd Morski dokonali ogłownienia lub podcięcia kilkudziesięciu gałęzi wierzb, które osiągnęły już odpowiednie wymiary. Zabieg jest ugruntowany wielowiekową tradycją i niezbędny dla prawidłowego uformowania „głowiastego” pokroju wierzb. Pozostawienie grubych konarów skutkuje rozłamaniem pni i obumarciem wielu młodych wierzb. Na potrzeby prac zakupiono nowy sekator. W końcu kwietnia w remizach śródleśnych posadzono **169 szt. drzewek i krzewów** w miejscach, z których z różnych powodów wypadły sadzonki z ubiegłych lat. W III i IV kwartale przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne i zabezpieczono drzewka przed okresem zimowym. W związku z oszczędnościami zakupiono **65 szt.** sadzonek, które posadzone zostaną wiosną w remizie śródleśnej w Stegnie. Wykonano również serwis sprzętu będącego na wyposażeniu Parku, zakupionego ze środków WFOS w latach poprzednich i wykorzystywanych do realizacji działań w ramach projektu.

C. Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Infrastruktura edukacyjna

W 2025 r. przeprowadzono remont 12 starych drewnianych stelaży, na których ponownie zamontowano grafiki. W ramach uzyskanych oszczędności wykonano **6** nowych tablic edukacyjnych na ścieżce edukacyjnej w rezerwacie „Mewia Łacha”. Z zaoszczędzonych środków zakupiono **5 fotopułapek**, które następnie przetestowano w terenie na obszarze PKMW. Ponadto wykonano mobilną **tablicę edukacyjną**, przeznaczoną do promocji walorów przyrodniczych PKMW oraz działań na rzecz ochrony bioróżnorodności gatunkowej, wykorzystywaną podczas wydarzeń plenerowych.

Zadanie 2. Nadmorski Park Krajobrazowy

A.Czynna ochrona

Działanie 1. Reintrodukcja mikołajka nadmorskiego.

W ramach działania wysiano nasiona mikołajka nadmorskiego, pozyskane jesienią 2024 roku z naturalnych stanowisk oraz przygotowano do posadzenia uzyskane sadzonki, które nasadzono jesienią na historycznych stanowiskach występowania.

Z nasion zebranych jesienią 2024 roku uzyskano **150** sadzonek.

Prace wykonywano na podstawie zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku - decyzja RDOŚ-Gd-WZG.6400.245.2022.AB.2 z dnia 9.12.2022 r. Zakupiono materiały ogrodnicze do pielęgnacji sadzonek

Działanie 2. Ochrona płazów poprzez montaż ogrodzeń tymczasowych minimalizując ich śmiertelność podczas sezonowej migracji.

Zakupiono materiały do wykonania działania i w pierwszej połowie marca wykonano ogrodzenie o długości **640 mb** w dwóch lokalizacjach. Przy Uroczysku „Każa” zainstalowano ogrodzenie o długości ok. 430 mb., natomiast w Karwieńskich Błotach ustawiono ok. 210 mb ogrodzenia. Prace wykonywano na podstawie zezwolenia RDOŚ-Gd-WZG.6401.17.2022.MK.2 z dnia 04.03.2022 r. i RDOŚ-Gd-WZG.6401.17.2022.MK/AO.4 z dnia 30.06.2022 r.

Działanie 3. Ochrona gatunków ptaków i nietoperzy związanych ze zbiorowiskami leśnymi

W ramach działania w pierwszej połowie lutego 2025 r. przeprowadzono inwentaryzację sów leśnych – sówek, włośnatki, uszatki i puszczyka, polegającą na stymulacji głosowej sów i nasłuchach. W okresie styczeń – luty 2025 r. przeprowadzono czyszczenie budek lęgowych dla ptaków i schronów dla nietoperzy. W ramach zadania zakupiono **25 budek** szczelinowych do wzmocnienia bazy kryjówek nietoperzy w nadmorskich lasach.

Działanie 4. Zwalczanie inwazyjnych i potencjalnie inwazyjnych obcych gatunków roślin

Prace prowadzono zgodnie z „Wytycznymi dotyczącymi zwalczania rdestowców na terenie Polski”, wykonanymi na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Wykonano prace polegające na mechanicznym usuwaniu rdestowców przy pomocy kos spalinowych, maczet i sekatorów na wybranych stanowiskach. Uzyskaną biomasę rozdrabniano i pozostawiano w miejscu do wyschnięcia.

W ramach zadania zakupiono narzędzia i materiały eksploatacyjne do wykonania działania.

Działanie 6. Nasadzenie alei drzew i krzewów miododajnych oraz owocowych wzdłuż ulicy Morskiej, obręb Bładzikowo

W ramach działania nasadzono **1600 mb drzew (160 drzew** w tym 130 drzew owocowych starych odmian oraz 30 lip). Utworzona aleja stała się bazą pokarmową dla zapylaczy (dostępną od późnej zimy do jesieni) oraz schronieniem i źródłem pożywienia dla innych zwierząt. W początkowym etapie przygotowania zadania założono realizację nasadzeń drzew po obu stronach drogi o długości 1600 mb. Na tej podstawie, w sposób odcinkowy, oszacowano możliwość wykonania nasadzeń w liczbie 800 sztuk drzew.

W toku dalszych prac przygotowawczych okazało się jednak, że realizacja dwustronnych nasadzeń nie będzie możliwa, z uwagi na planowany po jednej stronie drogi remont infrastruktury oraz planowany wykop rowu, o czym nie było wiadomo na etapie planowania zadrzewień. W związku z powyższym podjęto decyzję o wykonaniu nasadzeń jednostronnych oraz o zmianie gatunku drzew, które – zgodnie z zasadami sztuki ogrodniczej – wymagają większych odstępów i nie mogą być sadzone w takiej samej gęstości, jak pierwotnie zakładano. W konsekwencji powyższych ustaleń zawarto umowę na wykonanie nasadzeń w liczbie 160 sztuk drzew. Prace objęte zadaniem zostały zrealizowane zgodnie z zakresem określonym we wniosku w odniesieniu do długości odcinka, tj. 1600 mb, jednak w zmienionej formie, obejmującej mniejszą liczbę nasadzeń.

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 7. Monitoring stanu jakości wód rzek przymorskich

Wykonano cztery zaplanowane serie poboru wód oraz pomiary wraz z analizami chemicznymi i mikrobiologicznymi czystości wód powierzchniowych, badanie składu chemicznego wód opadowych i spływnych, analizę chemiczną i mikrobiologiczną jakości wody pitnej w miejscowościach na terenie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. W ramach zadania zakupiono odczynniki do badań. Ponadto wykonano „Inwentaryzację płazów na Uroczysku Każa” opartą na badaniach terenowych wraz z opracowaniem końcowym, w celu uzyskania obrazu stanu ekosystemów wodnych, uzupełnionego o ocenę biologiczną wód, w tym w szczególności o analizę obecności i liczebności płazów jako bioindykatorów jakości środowiska wodnego.

Zadanie 3. Trójmiejski Park Krajobrazowy

C. Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Ukierunkowanie ruchu turystycznego - tablice informacyjne

Opracowano merytorycznie treść, zlecono druk i odebrano **2 tablice** informacyjne dla rezerwatu przyrody „Pełcznica”. Wraz z pozostałymi tablicami (dla rez. „Lewice” -**1 szt.**, „Źródlika w Dolinie Ewy” – **1 szt.**, **tablica – płazy w Wyspowie**) zostały zamontowane na drewnianych stelażach na terenie Parku.

Zakupiono materiały na cele organizacji działań ochrony czynnej w zakresie ochrony m.in. płazów w kolejnych latach. W ramach realizacji tego zadania zakupiono: szpadle- 2 szt, paliki okrągłe 80 cm – 103 szt, zszywacze tapicerskie – 2 szt i zszywki do nich. Materiały posłużą do kontynuacji działań Parku zmierzających do ograniczenia śmiertelności płazów na drogach (np. coroczne rozstawianie tymczasowych płotków naprowadzających i przenoszenie płazów przez drogę w rejonie ul. Cystersów w Wyspowie na długości ok. 200 m).

Zadanie 4. Wdzydzki Park Krajobrazowy

A. Czynna ochrona

Działanie 2. Bartnictwo WPK

Wiosną przez pracowników Parku zostały wykonane i powieszone dwie barcie w miejscach gdzie wymagały wymiany. Drewno do wykonania barci zostało pozyskane bez kosztowo.

Z powstałych oszczędności oraz z oszczędności z działania „Czynna ochrona siedlisk na wyspie Sidły”, przeznaczono kwoty na zakup składanej drabiny, która została wykorzystywana do przeglądów kłód bartnych w ramach działania „Bartnictwo WPK”.

Działanie 3. Nasadzenia drzew w ramach projektu pn „Trzy miliardy dodatkowych drzew do 2030r”

W ramach kontynuacji zadania dosadzono i zabezpieczono drzewa oraz wykonano usunięcie zakrzaczeń w celu ochrony wykonanych nasadzeń wzdłuż drogi gminnej na terenie Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego.

Z oszczędności z pozostałych zadań zakupiono dodatkowe sadzonki drzew, paliki oraz wiertnice do sadzenia drzew i piłę szablą do formowania drzew. Łącznie posadzono **88 szt. drzew**. (planowano 30 szt.)

Działanie 4. Ochrona bioróżnorodności i właściwego stanu siedlisk poprzez wykonanie tablic informacyjnych na wyspach kompleksu jezior wdzydzkich.

Wykonano **10 sztuk** tablic informacyjnych i umiejscowiono je na następujących wyspach kompleksu jezior wdzydzkich: wyspa Sidły (1 szt.), wyspa Ceronek (1 szt.), wyspa Glonek (2 szt.), wyspa Mały Ostrów (2 szt.), wyspa Wielki Ostrów (3 szt.), wyspa Trupczyn (1 szt.). Montaż i posadowienie tablic zostało wykonane przez pracowników Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego.

Działanie 5. Ochrona i monitoring płazów poprzez montaż ogrodzenia ochronno – naprowadzającego minimalizującego ich śmiertelność podczas sezonowej migracji.

Skuteczne zmniejszenie śmiertelności płazów podczas sezonowej migracji dzięki wybudowaniu ogrodzenia ochronno-naprowadzającego na odcinku około **280 metrów**.

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 1. Inwentaryzacja ornitologiczna ptactwa wodno-błotnego Kompleksu Jezior Wdzydzkich

W ramach działania zostało zlecone przeprowadzenie inwentaryzacji ornitologicznej ptactwa wodno – błotnego zamieszkującego Kompleks Jezior Wdzydzkich (Radolne, Jelenie, Gołun, Wdzydze) z uwzględnieniem szuwarów i pasa brzegowego z drzewostanami, a także wszystkich wysp, jako siedlisk lęgowych ptaków wodno – błotnych.. Po zakończeniu prac terenowych powstał raport w którym dodatkowo zawarto informację o zagrożeniach, możliwości zachowania oraz sposobach ochrony lokalnej populacji ptaków.

C. Zagospodarowania Turystyczne

Działanie 1. Monitoring i konserwacja, naprawa, doposażenie oznakowania szlaków rowerowych i pieszych na terenie WPK

Kompleksowe odnowienie oznakowania szlaku rowerowego „Dokoła Jezior Wdzydzkich” na długości **48,5 km** oraz przeprowadzenie monitoringu przed i po realizacji prac, pozwoliło na dostosowanie oznakowania do aktualnych potrzeb użytkowników. Zakupiono materiały oraz odnowiono malowane znaki kierunkowe na kamieniach na szlakach pieszych i rowerowych położonych na terenie Parku i otuliny.

Zadanie 5. Kaszubski Park Krajobrazowy

A. Czynna ochrona

Działanie 1. Czynna ochrona płazów naraz onych na antropopresję na terenie KPK

W miejscowości Mirachowo rozstawiono tymczasowe ogrodzenie ochronno-naprowadzające (**200 mb**) wzdłuż odcinka drogi o wysokim natężeniu migracji płazów, zgodnie z zapisami Planu Ochrony obowiązującego dla KPK. W ramach realizacji zadania zakupiono i wykorzystano materiały niezbędne do wykonania zabezpieczeń, w tym agrotkaninę, paliki, wiaderka służące do odłowu i bezpiecznego transportu płazów oraz niezbędne akcesoria. Dodatkowo zakupiono 5 banerów informujących o prowadzonej czynnej ochronie płazów.

Zadanie 6. Zaborski Park Krajobrazowy

A.Czynna ochrona

Działanie 2. Czynna ochrona nietoperzy

Zakupiono i zainstalowano na drzewach sztuczne schrony dla nietoperzy (budki szczelinowe) – **50 szt.**

Działanie 3.Czynna ochrona sów

Instalacja **2 szt.** sztucznych platform lęgowych.

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie1. Inwentaryzacje i monitoring ptaków

Zakupiono **lornetkę ornitologiczną** służącą monitoringowi i inwentaryzacji ptaków.

C. Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Remont i konserwacja małej infrastruktury edukacyjno-turystycznej

Przeprowadzono remont i konserwację małej infrastruktury edukacyjno-turystycznej na terenie Zaborskiego Parku Krajobrazowego. W ramach działań wykonano tablice informacyjne z mapami Zaborskiego Parku Krajobrazowego oraz zdemontowano istniejące zużyte tablice. Wykonano również tablicę informacyjną nt. pieca chlebowego w Widnie wraz z demontażem istniejącej,

Dodatkowo przeprowadzono konserwację elementów drewnianych poprzez impregnację środkiem ochronnym. Zabiegami objęto elementy zagospodarowania na **ścieżce przyrodniczej „Dolina Kulawy”**, w tym wygrodzenie miejsca postoju pojazdów oraz bramę wejściową, a także tablice informacyjne na **ścieżce ornitologiczno-przyrodniczej „Kokoszka”** oraz strzałki kierunkowe na ścieżce.

Łącznie zabiegom remontowo-renowacyjnym poddano **79 tablic** infrastruktury edukacyjno-turystycznej.

Zadanie 7. Park Krajobrazowy Dolina Słupi

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 2. Monitoring nietoperzy i czynna ochrona poprzez rozwieszenie skrzynek rozrodczych dla nietoperzy

Utrzymanie i wymiana uszkodzonych schronień (**19 szt**) umożliwiła sukces rozrodczy wielu gatunków nietoperzy. W ramach zadania również zabezpieczono dwa zimowiska - piwnicę po starej gorzelni w Gałąźni Wielkiej oraz studnię. Ze środków powstałych w wyniku oszczędności oraz planowanych udało się zakupić **54 szt** schronień dla zwierząt. Działanie to przyczyniło się do poprawy warunków bytowych gatunków chronionych występujących na terenie Parku.

C. Zagospodarowanie turystyczne

Działanie 1. Uzupełnianie i opieka nad istniejącą 140 km trasą rowerową p.n. „Szlakiem doliny Słupi”.

W ramach realizacji zadania wykonano działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa, komfortu oraz czytelnej orientacji dla użytkowników trasy.

Trasa rowerowa przebiega przez najciekawsze przyrodniczo i turystycznie tereny Parku, ze względu na prowadzenie trasy głównie drogami leśnymi, oznakowanie jest narażone na uszkodzenia powstające w wyniku prac leśnych oraz aktów dewastacji, co wymaga bieżących prac naprawczych i konserwacyjnych. W ramach zadania wyremontowano oznakowanie na **140 km** trasie rowerowej.

Działanie 2. Bieżące utrzymanie i konserwacja elementów 5 ścieżek przyrodniczych w Parku.

Park posiada pięć wyznaczonych ścieżek przyrodniczych o zróżnicowanej długości i charakterze, wyposażonych w tablice informacyjne, kierunkowe oraz elementy małej infrastruktury turystycznej. Z uwagi na upływ czasu, oddziaływanie warunków atmosferycznych oraz akty dewastacji, część oznakowania i infrastruktury wymagała pilnej wymiany lub naprawy. Prace realizowane były przez pracowników PKDS i objęły wybrane odcinki ścieżek przyrodniczych, na których stwierdzono największe zużycie infrastruktury.

W ramach zadania wymieniono tablice kierunkowe na ścieżkach przyrodniczych, na trasie „Okolice jeziora Głębokiego”, oraz na „Ścieżce przyrodniczej w Krzyni”. Na ścieżce przyrodniczej w Gałąźni Małej wykonano nowy mostek przez strumień Huczek, który zapewnia bezpieczne i komfortowe przejście użytkownikom trasy. Dodatkowo przeprowadzono przegląd punktów przystankowych, a elementy istniejących kładek i pomostów zostały naprawione oraz zaimpregnowane, co poprawiło ich trwałość i bezpieczeństwo użytkowania. Na ścieżce przyrodniczej w Soszycy pn. „Szlakiem Pięciu Jezior” wykonano kompleksowe prace modernizacyjne, obejmujące budowę nowej kładki przez obszar mokradłowy, montaż nowych tablic przystankowych wraz ze stojakami, ustawienie tablic kierunkowych na odnowionej trasie ścieżki. Wszystkie zastosowane elementy oznakowania i infrastruktury zostały wykonane z materiałów odpornych na warunki atmosferyczne, a drewniane elementy zabezpieczono poprzez impregnację, co wydłuży ich żywotność oraz poprawi estetykę tras. Dodatkowo, w ramach uzupełnienia infrastruktury towarzyszącej, wykonano i zamontowano komplety ławo-stołów na stacyjkach rowerowych (4 w Łysomiczkach oraz 1 w Lubuniu), które służą turystom jako miejsca odpoczynku podczas korzystania z sieci tras turystycznych Parku. Zrealizowane prace przyczyniły się do poprawy stanu technicznego ścieżek

przyrodniczych, zwiększenia bezpieczeństwa ich użytkowników oraz podniesienia jakości oferty edukacyjno-turystycznej Parku. Łącznie prace remontowe objęły **181** szt elementów infrastruktury, takich jak: tablice edukacyjne (**49szt**), mostki, tabliczki kierunkowe, wiaty turystyczne, ławostoly, mostki oraz schody.

Metodologia:

Należy podać metodologię wyliczenia efektu rzeczowego i ekologicznego (jeżeli dotyczy):

W odniesieniu do działań ochrony czynnej przyjęto bezpośrednią powierzchnię objętą działaniami lub liczbę gatunków i osobników, na które ukierunkowano działania ochrony czynnej. Przy ustalaniu efektu dotyczącego monitoringu określono liczbę stwierdzonych gatunków oraz liczbę budek poddanych monitorowaniu, natomiast w przypadku badań wód – liczbę objętych analizą cieków.

W odniesieniu do działań z zakresu zagospodarowania turystycznego jako miary efektu przyjęto długość (kilometraż) wyremontowanych i utrzymanych ścieżek edukacyjno-turystycznych oraz liczbę elementów małej infrastruktury poddanych remontowi, konserwacji lub wymianie.

Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych
ul. Poniatowskiego 4a
76-200 Słupsk

26.01.2026

pieczęć firmowa Beneficjenta

data

.....
podpisy i pieczętki imienne osób reprezentujących Beneficjenta

Opinia pracownika monitorującego WFOŚiGW w Gdańsku:

Akceptuję/nie akceptuję¹ sprawozdanie z realizacji zadania (jeżeli dotyczy)

Planowany efekt rzeczowy został¹ / nie został¹ osiągnięty.

Rekomenduję¹ / nie rekomenduję¹ uzasadnienie przyczyn wystąpienia rozbieżności pomiędzy efektem rzeczowym planowanym do osiągnięcia, a rzeczywiście osiągniętym.

Planowany efekt ekologiczny został / nie został¹ osiągnięty.

Rekomenduję¹ / nie rekomenduję¹ uzasadnienie przyczyn wystąpienia rozbieżności pomiędzy efektem ekologicznym planowanym do osiągnięcia, a rzeczywiście osiągniętym.

Uwagi:

Pracownik monitorujący (data, podpis) Kierownik Działu (data, podpis)

Uwaga!

1. Osiągnięte i potwierdzone w formularzu przez Beneficjenta efekty rzeczowe i ekologiczne podlegają analizie na etapie rozliczenia umowy o dofinansowanie.
2. Fundusz może wypowiedzieć umowę o dofinansowanie w przypadku, gdy zadeklarowane efekty rzeczowe i/albo ekologiczne zadania nie zostały osiągnięte.
3. Więcej informacji nt. monitorowania efektów i dopuszczanych przez Fundusz rozbieżności pomiędzy efektami planowanymi do osiągnięcia, a rzeczywiście osiągniętymi można znaleźć na stronie www.wfos.gdansk.pl.

¹ niepotrzebne skreślić

